

Zachar József (Budapest):
Előszó a „Magyar történelem. Tízezer év – ezer oldalról” című Oktatási segédkönyv elé⁹

A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Oktatási segédkönyve elé önként kínálkoznak a Petrovics István és Hruz Mária fiából önként Petőfi Sándorra és e néven világhírűvé vált költő szavai: „Magyar vagyok. Büszkén tekintek át a múlt tengerén ...”

Az itt szereplő írások minden megfogalmazóját ez a gondolat vezérelte, de ahányan vannak, annyifélet láttak meg. Van közöttünk, aki az isteni végtelenséget, van, aki a földi viharfelhőket, mások a veszélyes sziklaszirteket, megint mások a kikötési pontokkal előírt biztos hajóút, s meglátásuk alapján ezt helyezték mondanivalójuk középpontjába.

A huszonkilenc szerző negyvenkét dolgozata, ahogyan egymást követően sorjáznak, a sajátos megközelítésen túl az egyéni látásmódot is tükrözi. Minden társunk azt fejt ki, amit és ahogyan meglátott. Mi többiek, valamennyien, vállaljuk, hogy a látásmód, a kutatás és a véleménynyilvánítás szabadsága olyan emberi jog, amelyet határozottan elfogadunk.

Ezért nem törekedtünk egységes nézet kialakítására, végleges álláspont elérésére, hanem éppen ezért vállaltuk minden szerző, egyébként eleve figyelemre méltó, gondolatainak a szabad kifejtési lehetőségét.

Még az sem történt meg, hogy a szerkesztés során átfésültük volna az egyes szövegeket, hanem úgy döntöttünk, hogy minden társunk maga áll helyt mondanivalójáért.

Ugyanakkor nem kerülhettük meg, hogy a függelékben felsorolt fogalmak ottani értelmezését mindannyiunktól megkívánjuk és törekedjünk a helyesírás egységes képre.

Kötetünk, címéből fakadóan, két fő részre oszlik. Az elsőben nagyívű áttekintések adnak vezérfonalat az általunk képviselt új történelemszemlélet, a táj, az ember, a nemzetség, a törzs, a törzsszövetség alakulás, a néppé, majd nemzetté szerveződés, a küldetés, annak örök, főleg kezdeti és jelenkori megnyilatkozása vonatkozásában.

A második szerkezeti egység az eredet embertani, genetikai, régészeti, nyelvi, zenei, vallási, néprajzi megközelítésére, a szkíta, a sumér, a kelta, a hun, az avar előnépekkel való kapcsolat feltárására, a Kárpát-medence korai lakosságának bemutatására, az őslakók, a honfoglalók és a csatlakozottak nemzetté válási folyamatának elemzésére, a népességszaporulás, a középkori nemzetségek, a honfoglalás és a honbiztosítás, a tengerhez kötődés hátterének a körülményeire, az önkormányzatiság jelentőségének, a huszadik századi szétszaggatás okainak, a Szent Korona meghatározó Kárpát-medencei szerepének a megértésére irányuló tanulmányokat és közleményeket tartalmaz. Ezt a részt egy, az egész utolsó ezeregyszáz év történelmi alapkérdéseit átfogó nagyobb lélegzetű dolgozat zárja.

Ezzel a tartalmi összeállítással az eddigi történelemtanítási tartalmi és módszertani továbbképzés során elsődlegesen felmerült kérdések kapnak megválaszolást, vagyis feltétlenül indokolt az eddig ebben az összefüggésrendszerben nem hozzáférhető anyag közreadása.

Ez a mű a jövőben is rendületlenül az egész Kárpát-medencében tovább folytatni kívánt szervezetszerű, az oktatási megújítást célzó tanári továbbképzés szándékának a kinyilvánítását és ehhez a hozzáférhető írásbeli alapismereti összegzés átnyújtását jelenti.

---

⁹ Magyar történelem. Tízezer év – ezer oldalról. Oktatási segédkönyv. Zürich- Budapest, 2002. Acta Historica Hungarica Turiciensia XVIII. évfolyam 1. szám. <https://mek.oszk.hu/05900/05939/05939.pdf>

Természetszerűleg a teljességre törekvés nem lehetett célkitűzés, ennek nemcsak területi korlátai vannak, hanem ennek határt szab a Zürichi Magyar Történelmi Egyesületben közösségre talált kutatók érdeklődése is.

Jelen kötetünkben teljesen érhetően leggazdagabb a kezdetektől az Árpád-ház uralmának végéig terjedő korszakkal foglalkozó anyagegyüttes. Ennek az oka pedig egyszerűen az, hogy magyarként alapkérdés valamennyiünk számára, kik vagyunk, honnan jöttünk, mire hívtunk, az e kérdésekre adandó választ pedig számos megközelítéssel kereshetjük, és így sokszínű eredményre juthatunk. Mivel pedig történetírásunkban eddig elsődlegesen ez a sokoldalú válaszadás szorult háttérbe, helyesnek véltük, ha erre helyezzük a hangsúlyt.

Ennek pedig az lett az ára, hogy a már eddig is részletesebben és árnyaltabban feltárt későbbi korokkal kapcsolatos dolgozatok ezúttal kimaradtak. E döntésben egyúttal benne van az igény szerinti folytatás lehetősége, ami egyértelműen a jelen mű fogadtatásától függ.

Befejezésül nem marad más hátra, mint az, hogy segédkönyvünket a továbbképzési oktatásunkban résztvevők és az ez iránt érdeklődők figyelmébe és jóindulatába ajánljuk. Mindezt abban a reményben, hogy közösen sikerül hozzájárulnunk nemzeti múltunk valós megismeréséhez és megismertetéséhez.

Adja Isten, így legyen.

Alsórákos, az Úr születése szerinti 2002. esztendő Mindszent havában,

a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Tudományos Tanácsa nevében
Prof. Dr. habil. Zachar József D. Sc. elnök

TARTALOMJEGYZÉK

I. TÍZEZER ÉV ...

DARAI LAJOS MIHÁLY (Kápolnásnyék):

TUDOMÁNY – EGY TÖRTÉNELEM 11

FRISNYÁK SÁNDOR (Nyíregyháza):

A KULTÚRTÁJ KAILAKULÁSA A KÁRPÁT-MEDENCÉBEN 33

FODOR ISTVÁN (Budapest):

EURÓPAI LÉTŰNK KEZDETE 45

CSIHÁK GYÖRGY (Zürich):

A MAGYAR NEMZET MÚLTJA 55

CSIHÁK GYÖRGY (Zürich):

A MAGYAROK ŐSTÖRTÉNETE 67

CSÁMPAI OTTÓ (Pozsony):

A MAGYAR NÉP FEJLŐDÉSE A NEMZETSÉGEKTŐL A MODERN NEMZETIG
(ETNOSZOCIOLÓGIAI ÖSSZEFOGLALÁS) 79

CSAPÓ I. JÓZSEF (Nagyvárad):

AUTONÓM NEMZETI KÖZSSÉG, VAGY ÖNFELADÓ NEMZETI KISEBBSÉG 105

RÓKUSFALVY PÁL (Budapest):

MAGYAR KÜLDETÉS: A NEMZET MÚLTJA, JELENE ÉS JÖVŐJE 109

II. ... EZER OLDALRÓL

HENKEY GYULA (Kecskemét):

A MAGYAR NÉP ETNIKAI-EMBERTANI KÉPE 119
 NAGY ÁKOS (Adelaide):
 A VÉRCSOPORT JELENTŐSÉGE A MAGYAR ŐSTÖRTÉNET GENETIKAI
 KUTATÁSÁBAN 135
 SZEKERES ISTVÁN (Budakalász):
 ÍRÁSTÖRTÉNET ÉS MAGYAR ŐSTÖRTÉNET. BEVEZETÉS A TÖRTÉNETI
 (IDEOGRÁFIKUS) JELTÖRTÉNET MÓDSZERTANI ALKALMAZÁSÁBA 149
 KÁLNÁSI ÁRPÁD (Debrecen):
 A FINNUGOR ELMÉLET ÉRVRENDSZERE. A NYELVTUDOMÁNY ÉS A MAGYAR
 ŐSTÖRTÉNET 173
 GÖTZ LÁSZLÓ (St. Pölten):
 AZ URÁLI-FINNUGOR NYELVEK GENETIKUS NYELVCSALÁDI ELMÉLETÉNEK
 ELLENTMONDÁSAIRÓL 185
 CSER FERENC (Melbourne):
 GONDOLATOK A MAGYAR NÉP ÉS NYELV KÁRPÁT-MEDENCEI EREDETÉRŐL
 195
 DUDÁS RUDOLF (Vancouver):
 SZUMER-SZKÍTA ÖRÖKSÉGÜNK 225
 TÍMÁR (TIMARU) SÁNDOR (Ingelheim):
 KELTÁK ÉS MAGYAROK 243
 CEY-BERT RÓBERT GYULA (Bangkok):
 A MAGYAR ŐSVALLÁS 265
 CSAJÁGHY GYÖRGY (Pécs):
 MAGYAR NÉPZENE KELETI PÁRHUZAMA, EREDETE, ŐSTÖRTÉNETI
 VONATKOZÁSOK TÜKRÉBEN 285
 DU YAXIONG (Beijing):
 A PENTATONIKUS SKÁLÁK CSOPORTOSÍTÁSA 293
 FARKAS JÓZSEF (Mátészalka):
 A NÉPRAJZ ÉS A MAGYAR ŐSTÖRTÉNET 297
 JUBA FERENCZ (Bécs):
 A MAGYARSÁG KÖTŐDÉSE A TENGERHEZ 303
 TOMKA PÉTER (Győr):
 A 9. SZÁZAD RÉGÉSZETE ÉS A MAGYAR ETNOGENEZIS 317
 KÖLTŐ LÁSZLÓ (Kaposvár):
 A KÁRPÁT-MEDENCE RÉGÉSZETI VÁZLATA, ARCHAOMETRIA 323
 KÖLTŐ LÁSZLÓ (Kaposvár):
 MEGJEGYZÉSEK AZ AVAR-MAGYAR FOLYAMATOSSÁG KÉRDÉSÉHEZ
 A VÖRSI 8-10. SZÁZADI TEMETŐ KAPCSÁN 327
 SZEGFŰ LÁSZLÓ (Szeged):
 A KÁRPÁT-MEDENCEI „SZLÁVOK“, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL MEGALÉ 333
 HERÉNYI ISTVÁN (Budapest):
 A HONFOGLALÁS ELŐTT A MAGYAROKHOZ CSATLAKOZOTT TÖRZSEK,
 TÖRZSTÖREDÉKEK (ETNIKUMOK) 345
 HERÉNYI ISTVÁN (Budapest):
 A KÁRPÁT-MEDENCE NÉPEI ÁLMOS-ÁRPÁD HONFOGLALÁSÁIG 349
 NAGY KÁLMÁN (Budakeszi):
 A 895. ÉVI HONFOGLALÁS 359
 NAGY KÁLMÁN (Budakeszi):
 HONBIZTOSÍTÓ HADJÁRATOK A HONFOGLALÁS UTÁN 373
 NAGY KÁLMÁN (Budakeszi):

A HONFOGLALÓ MAGYAROK HADMŰVÉSZE 385
HORVÁTH LAJOS (Veresegyház):
„A KÉT ERDÉLY“ 399
KOVÁTS ZOLTÁN (Szeged):
A NÉPESSÉGFEJLŐDÉS VÁZLATA A HONFOGLALÁSTÓL 1920-IG 403
CSIHÁK GYÖRGY (Zürich):
SACRA REGNI HUNGARICI CORONA – MAGYARORSZÁG SZENT KORONÁJA ÉS
A MAGYAR KÖZJOGI RENDEZÉS KÉRDÉSEI MA 417
HORVÁTH LAJOS (Veresegyház):
A MAGYARORSZÁGI NEMZETSÉGEK A KÖZÉPKORBAN 435
CSIHÁK GYÖRGY (Zürich):
MAGYAR - NÉP - NEMZET - KISEBBSÉG - AUTONÓMIA, MAGYARUL
ÖNIGAZGATÁS, ÖNKORMÁNYZAT, ÖNRENDELKEZÉS 443
DARAI LAJOS MIHÁLY (Kápolnásnyék):
A KANTI GONDOLATOK BEFOGADÁSI FOLYAMATA A MAGYAR
FELVILÁGOSODÁSBA 453
SANCZ KLÁRA LUJZA (Budapest):
SZÉCHENYI ISTVÁN KÜZDELME ANYANYELVÜNK VÉDELMEÉRT, A MAGYAR
NEMZETI SZELLEM ÉS NYELV FELVIRÁGOZTATÁSÁÉRT 461
CSAPÓ I. JÓZSEF (Nagyvárad):
AZ ÖNKORMÁNYZÁS MÚLTJA ÉS JELENE A TÖRTÉNELMI ERDÉLYBEN 473
HORVÁTH LAJOS (Veresegyház):
TRIANON UTÁNI FÖLDREFORMOK A KÁRPÁT-MEDENCÉBEN 485
CSAPÓ I. JÓZSEF (Nagyvárad):
AZ 1921. ÉVI FÖLDREFORM ROMÁNIÁBAN. JOGTIPRÁS, BIRTOKFOSZTÁS,
DISZKRIMINÁCIÓ 497
PARÁDI JÓZSEF (Budapest):
A POLGÁRI MAGYAR ÁLLAM RENDVÉDELMI RENDSZERÉNEK KIÉPÜLÉSE
1867-1914 505
ZACHAR JÓZSEF (Budapest):
MAGYAR TÖRTÉNELEM A BÉKEKÖTÉSEK TÜKRÉBEN A VÉGLEGES
HONFOGLALÁSTÓL NAPJAINKIG (896-1996) 521
FONTOSABB FOGALMAK
ŐSTÖRTÉNETÜNK, ŐSHAZÁNK, ŐSEINK-ROKONAINK 571
HONFOGLALÁSUNK, MAGYAR, KALANDOZÁSAINK 572
ÁLLAMALAPÍTÁSUNK, RÉGIÓ (ÖVEZET), NEMZET, HAZA 573
NEMZETISÉG, ETNIKAI CSOPORT, NÉPRAJZI CSOPORTOK 574
NEMZETTUDAT, NÉP, IDEOLÓGIA, GLOBÁLIS, INTEGRÁCIÓ, POLITIKA,
KONFLIKTUS, EMPIRIZMUS, SZUVERENITÁS 575
ALKOTMÁNYUNK TÖRTÉNELMI JELLEGE 576
FÜGGELÉK
ALAPÍTÁSI ENGEDÉLY 581
INDÍTÁSI ENGEDÉLY 582
OKLEVÉL 584
DIPLOMA 585
AJÁNLÓ 586
ZMTE TUDOMÁNYOS TANÁCSA 587
AZ OKTATÁSBAN RÉSZTVEVŐ TOVÁBBI SZEMÉLYEK 588
TANTERV 590
A KODOLÁNYI JÁNOS FŐISKOLÁRÓL 591

A ZÜRICHI MAGYAR TÖRTÉNELMI EGYESÜLET 18 ÉVE 592
JAHRE UNGARISCH HISTORISCHER VEREIN ZÜRICH 593
A ZÜRICHI MAGYAR TÖRTÉNELMI EGYESÜLET KÜLDETÉSNYILATKOZATA
594
ZIELSETZUNGEN DES UNGARISCH HISTORISCHEN VEREINS ZÜRICH 596
HYMNUS UNGIARAI 599
HISTORICAL SOCIETY OF ZURICH (HHSZ) 600
DARAI LAJOS MIHÁLY (Kápolnásnyék):
MAGYAR TÖRTÉNELEM. TÍZEZER ÉV – EZER OLDALRÓL
(ÖSSZEFOGLALÓ) 602
A ZÜRICHI MAGYAR TÖRTÉNELMI EGYESÜLET EDDIG MEGJELENT
KIADVÁNYAI 630
ELŐKÉSZÜLETBEN 633
ENCYCLOPAEDIA HUNGARICA 634
INFO 635